

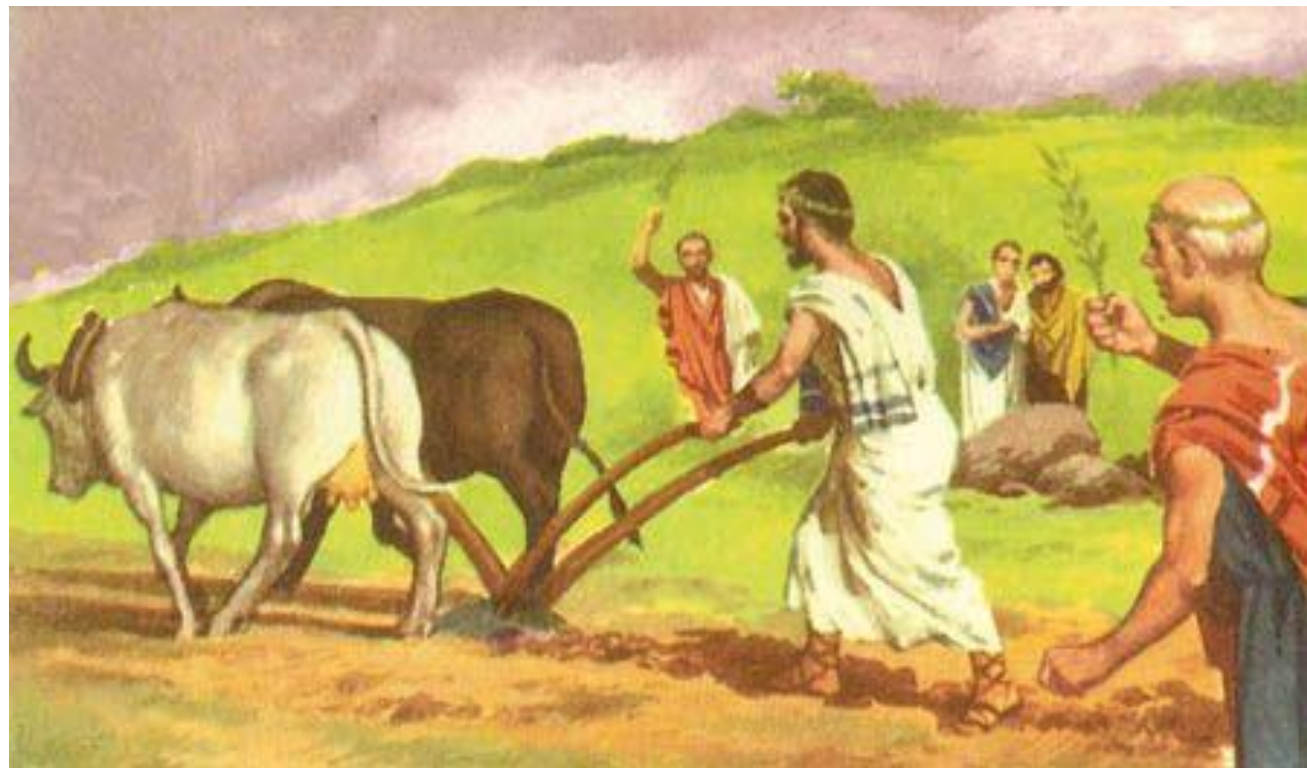
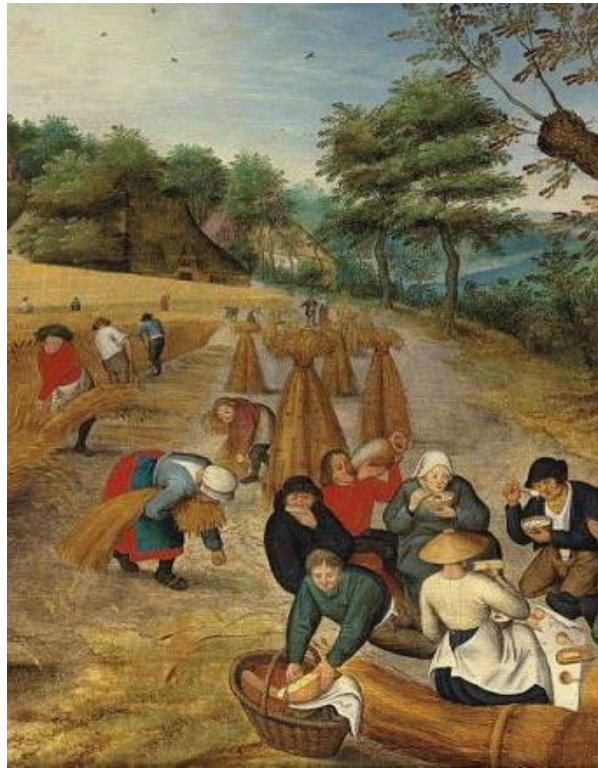
LJUDJE V STAREM VEKU

mag. Erika Leban Zaletelj

STARI VEK

- Nastanek prvih držav:
Stari Egipt
Stari Rim

STARI VEK

- Preživljanje s kmetijstvom
- Razvoj obrti in trgovine

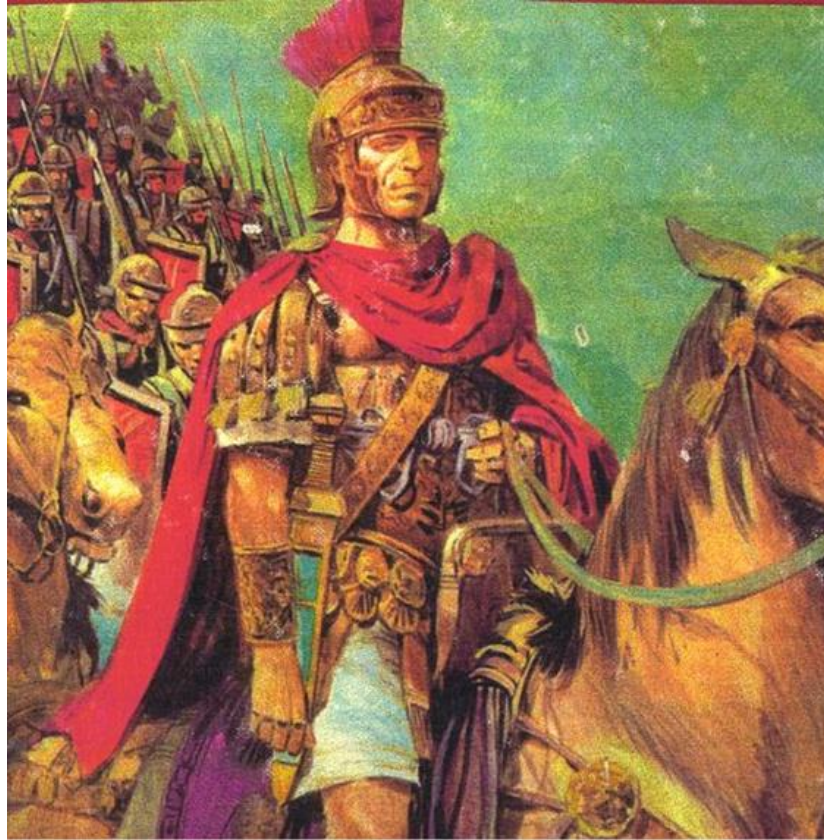
RIMSKA VOJSKA

- Številna, dobro usposobljena, uspešno osvajala nova ozemlja
- Vsak vojak je poleg bojne opreme nosil s sabo še šotor, posodo, orodje, hrano in vodo.

RIMSKA VOJSKA

- Razdeljena je bila na enote - LEGIJE.
- Legija je štela približno 5000 težko oboroženih mož, ki jih je spremljala konjenica.
- Vojak se je imenoval LEGIONAR.

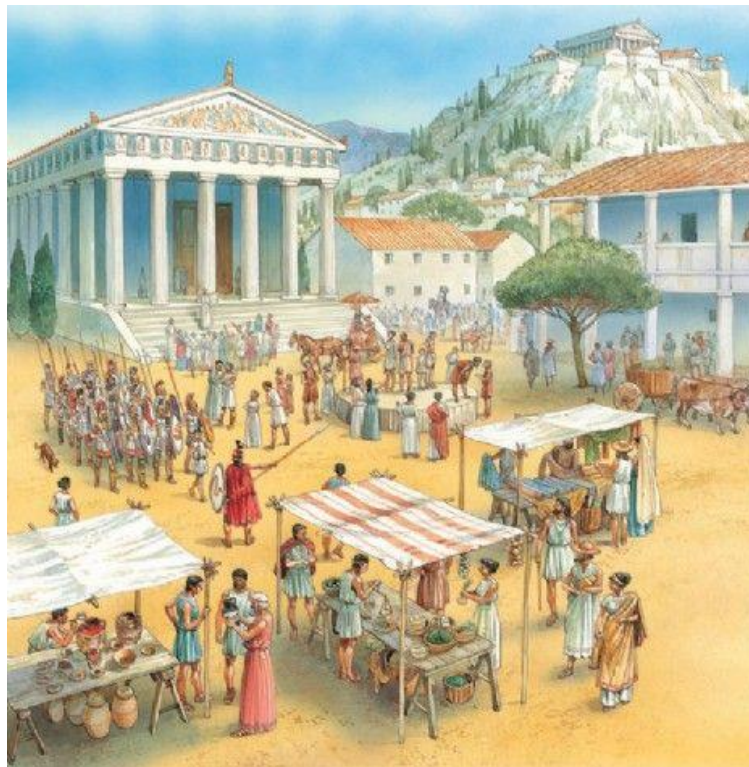
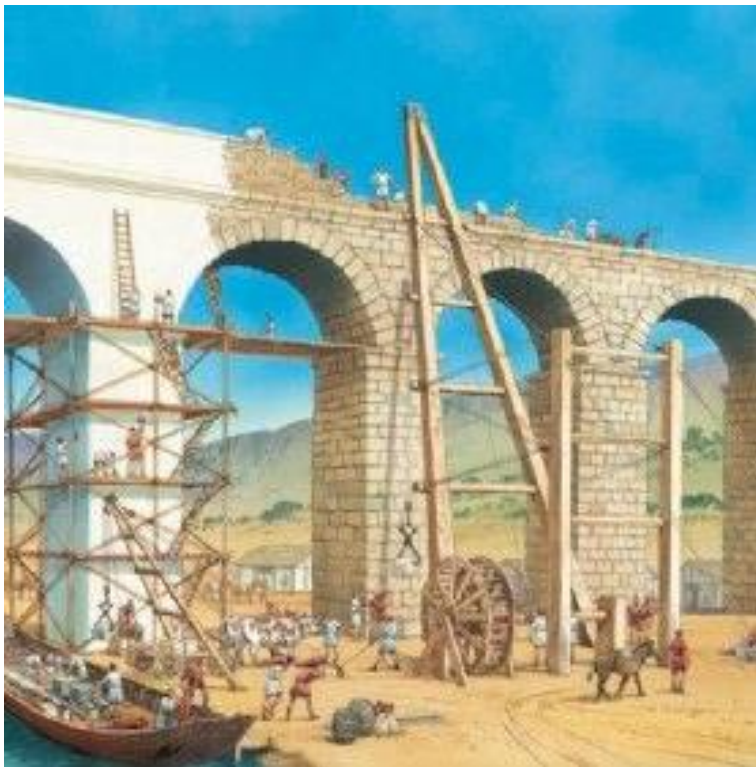
RIMSKA VOJSKA

- V vojski je vladala stroga disciplina, kar je pripomoglo k uspehom rimske vojske.
- Legije so na območjih, kjer so prebivale, gradile tabore, ceste in mostove, kar je omogočilo hitrejše premikanje.

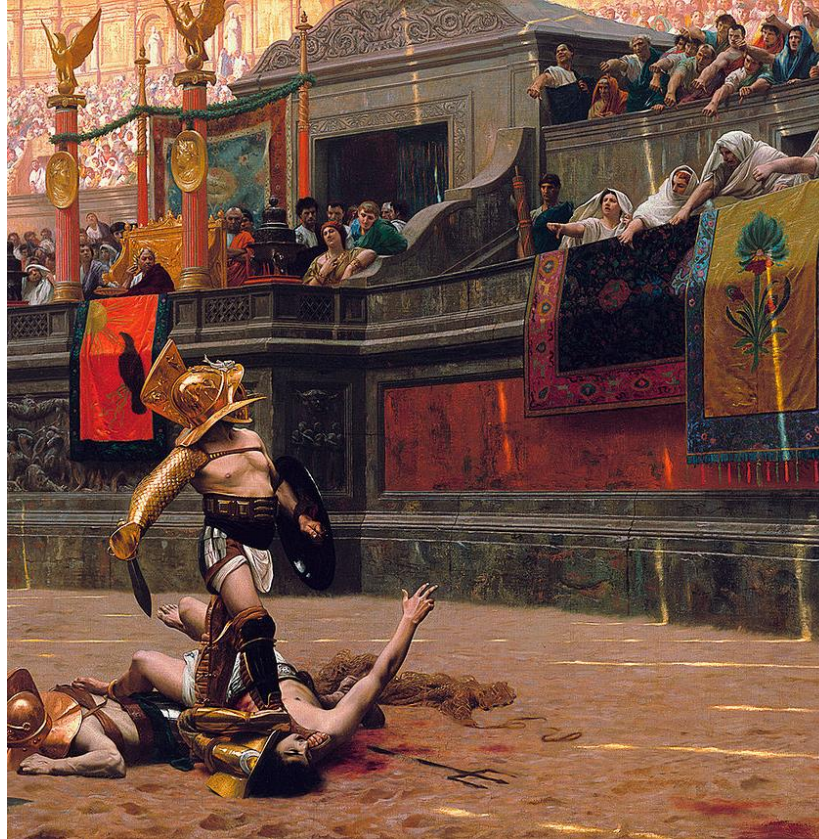
RIMSKA VOJSKA

- Legijo, ki je pobegnila z bojišča, je doletela kazen imenovana DECIMIRANJE. To je pomenilo, da je poveljnik legionarje postavil v vrsto in vsakega desetega obglavil.
- Rimljani so množično praznovali vojaške zmage, kar imenujemo TRIUMF.

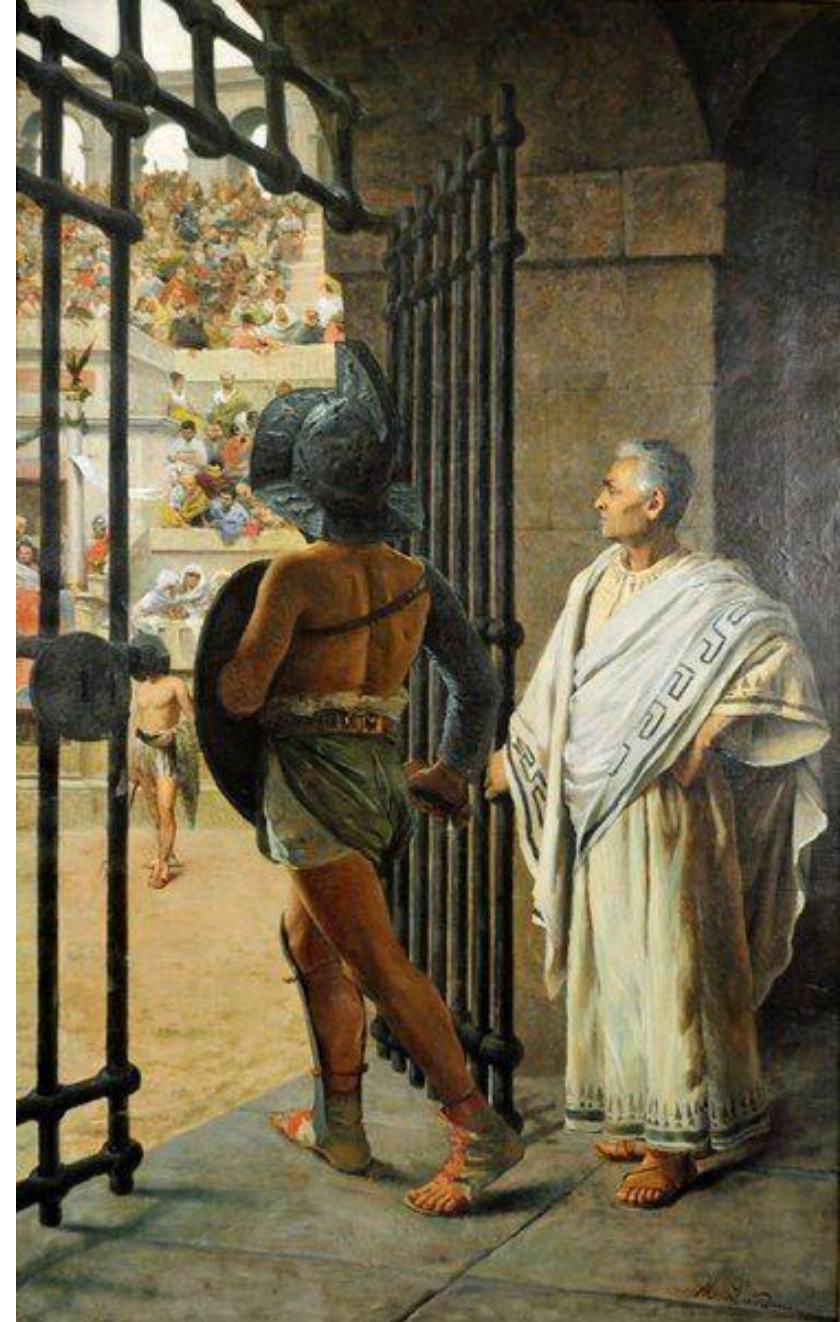
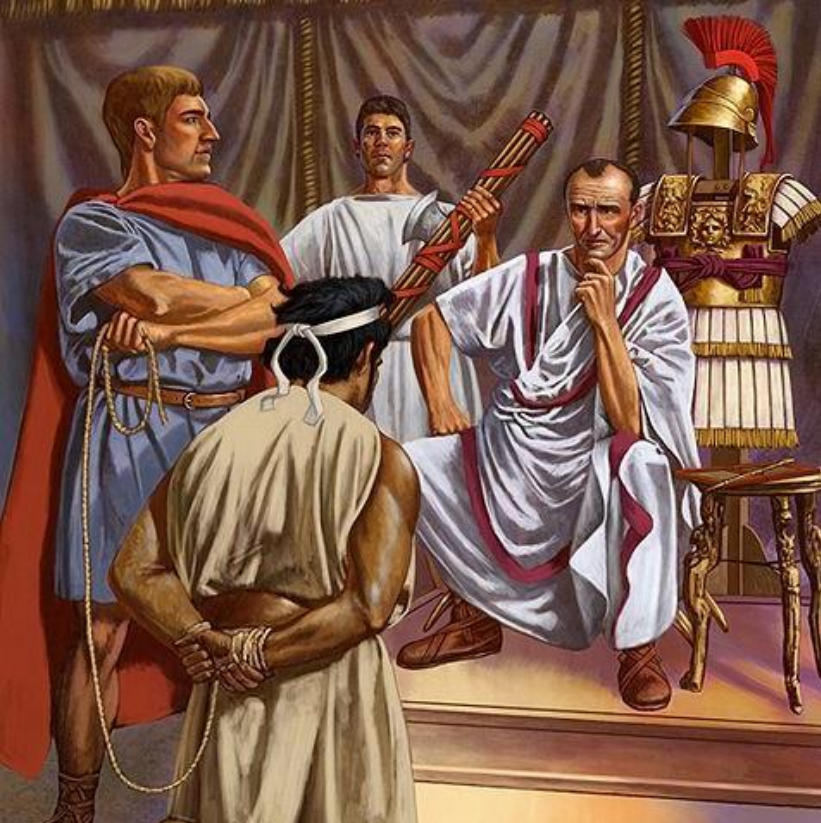
RIMSKA MESTA

- Mesta so bila grajena načrtno.
- Imela so: vodovod, kanalizacijo, stranišča, kopališča.
- Središče mesta je bil glavni trg, imenovan FORUM.
- Povezovala jih je pomembna trgovska pot iz Italije proti vzhodu.

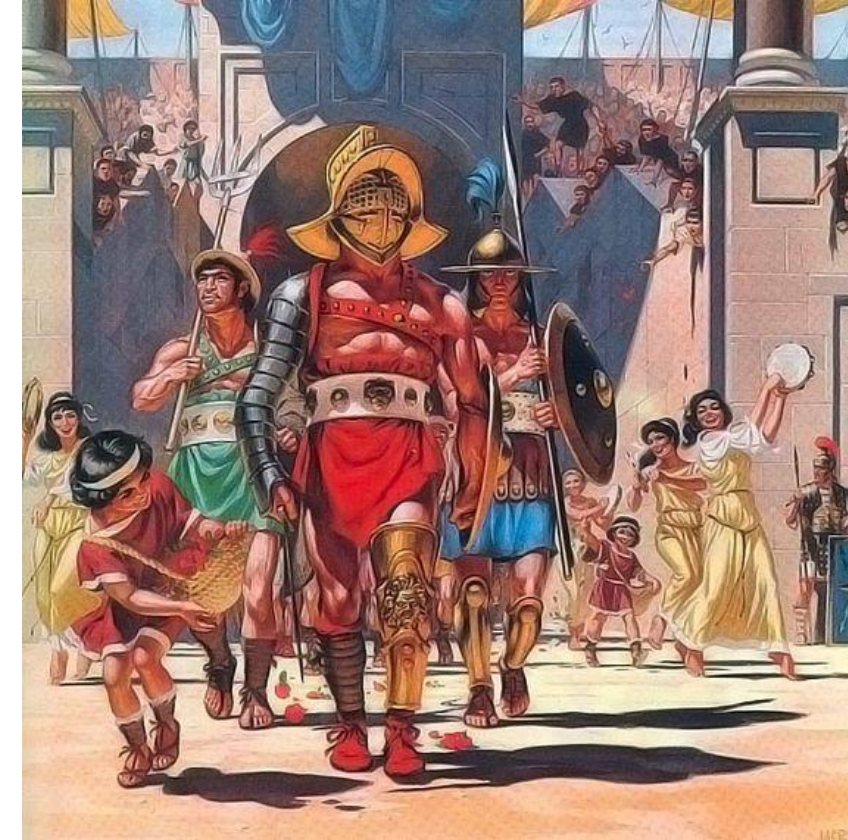
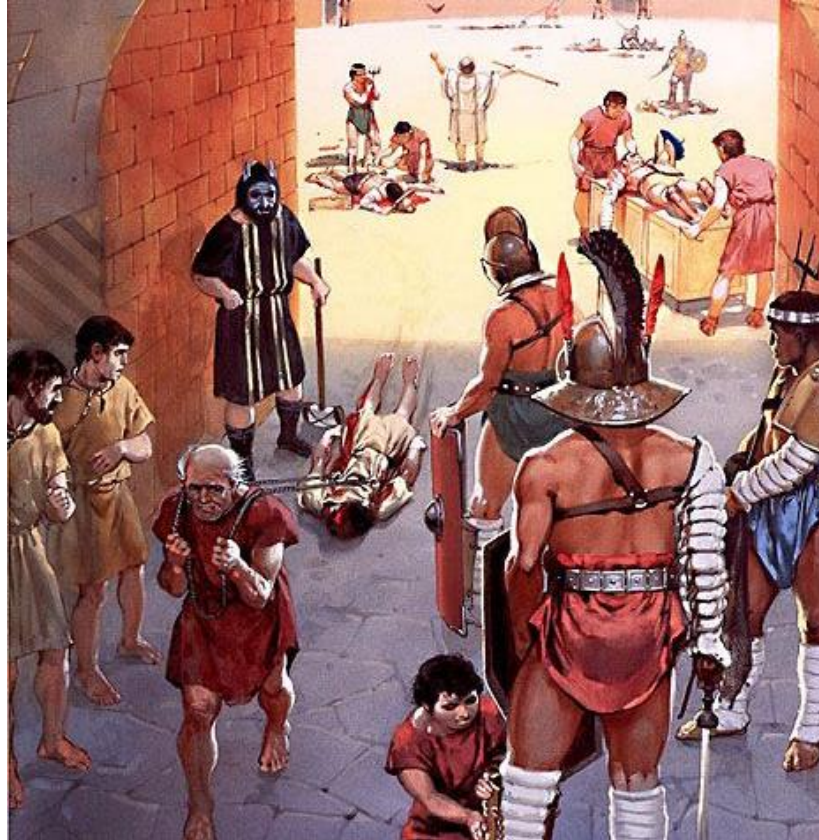
ŽIVLJENJE RIMLJANOV

- Bogataši so živeli zelo razkošno, revni pa so se komaj preživljali.
- Cesarji so za revne prirejali brezplačne zabave, znane pod geslom „KRUHA IN IGER“.
- Športne dogodke in krvave spopade gladiatorjev so spremljali v AMFITEATRU.

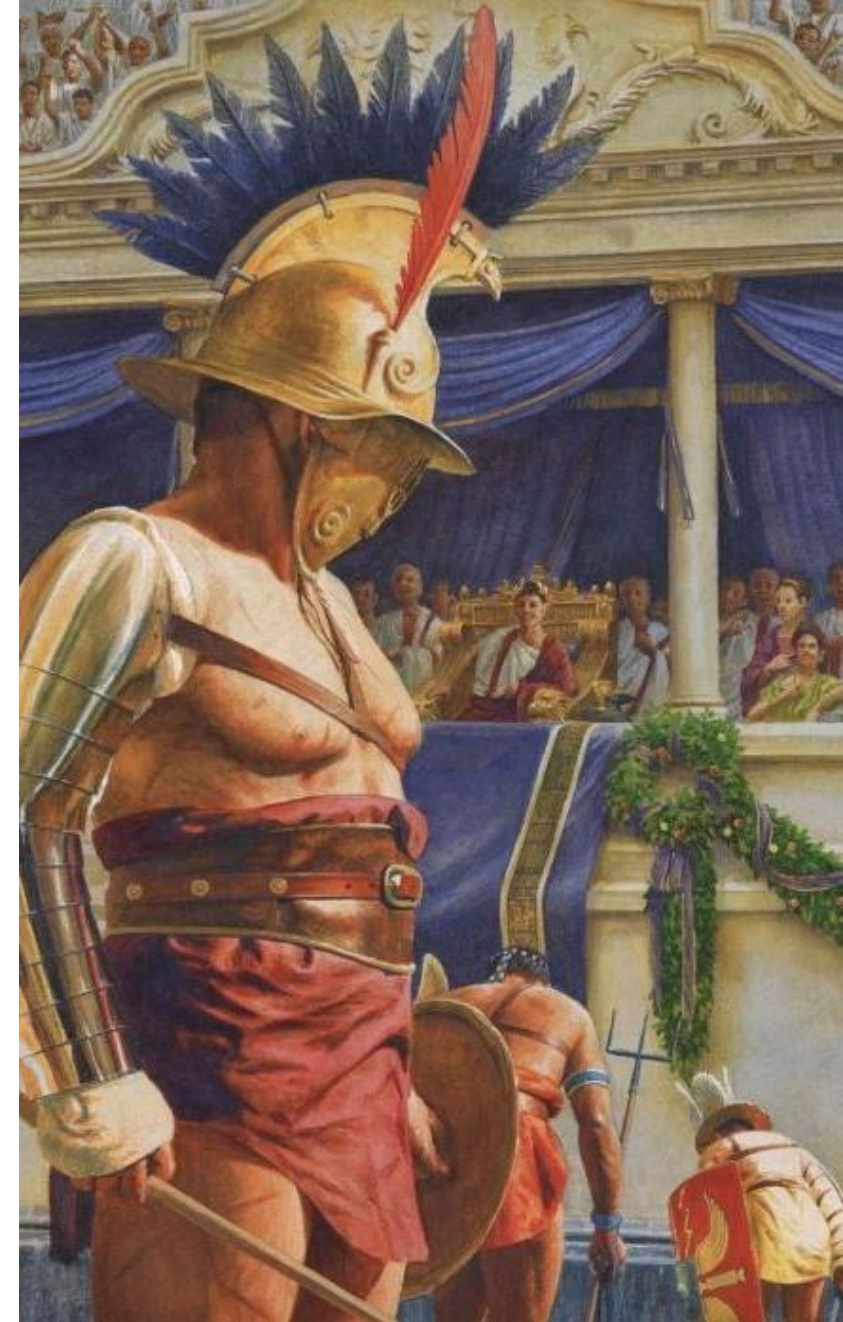
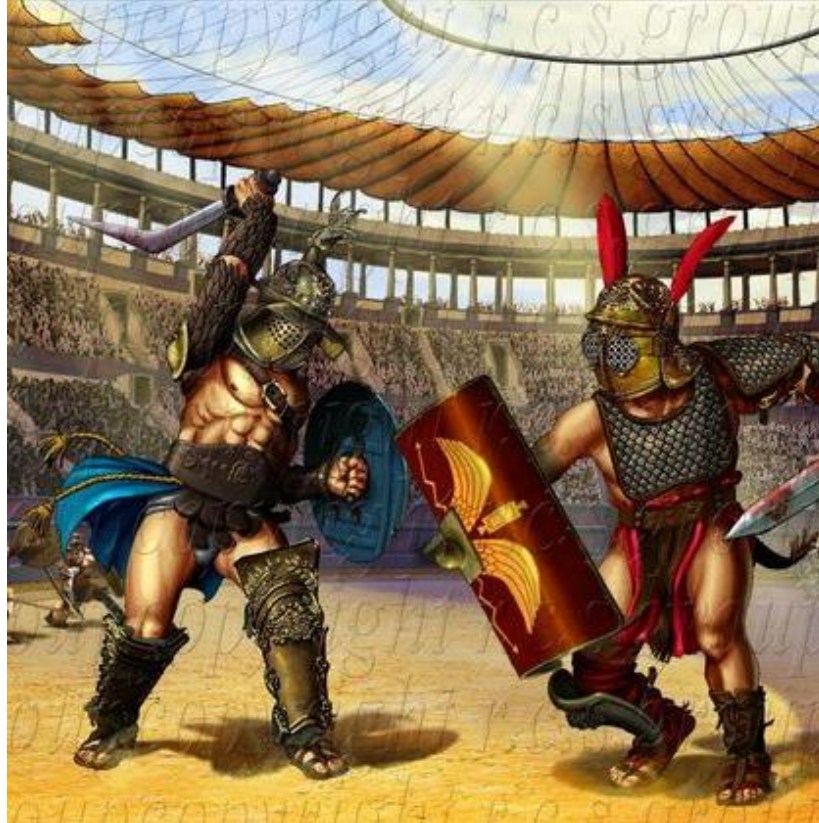
GLADIATORJI

- V vrstah gladiatorjev so se večinoma borili ujetniki, sužnji in zločinci.
- Morebitne ubežnike so prebičali.
- Mnogi se niso hoteli bojevati, zato so se upirali (npr. Spartakov upor, ki je trajal dve leti).

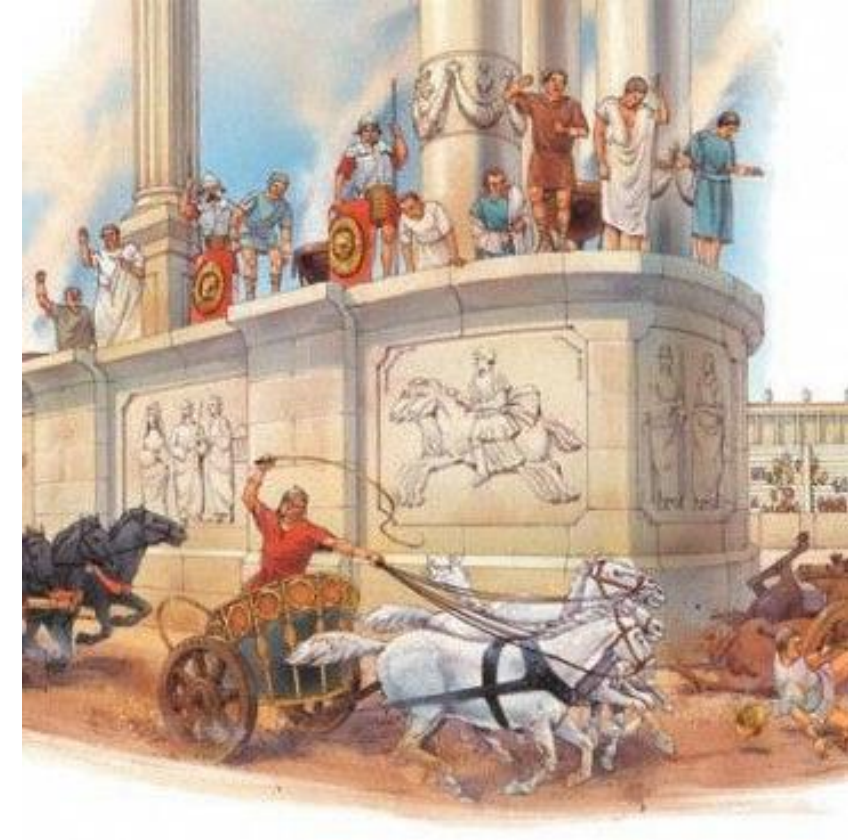
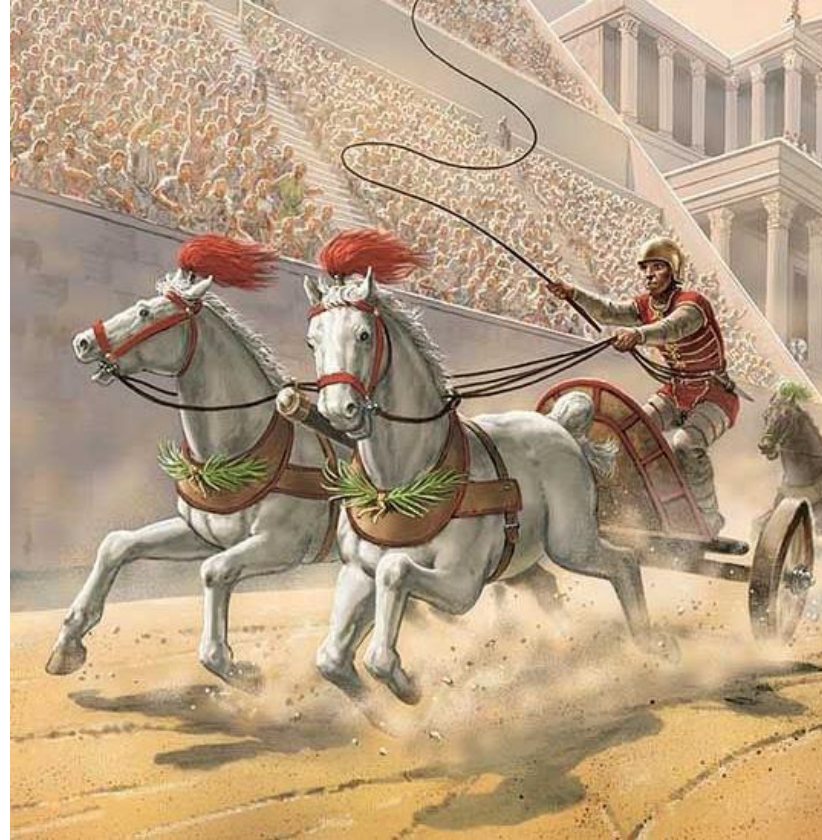
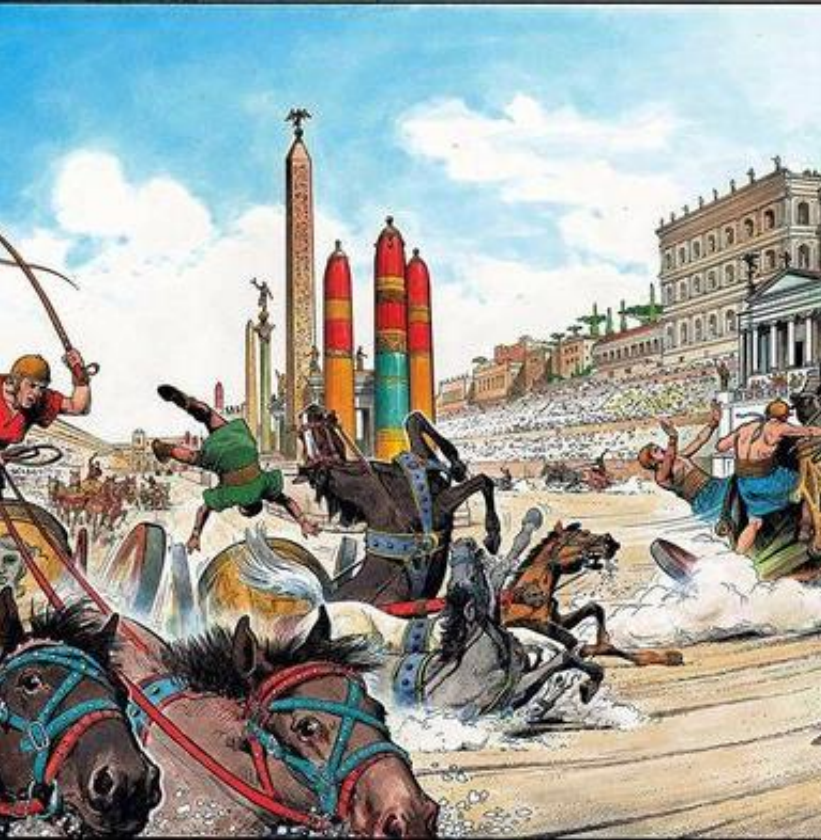
GLADIATORJI

- Gladiatori so se z različnimi orožji bojevali med seboj ali pa proti živalim – zlasti levom in tigrom.
- Zmagovite gladiatorje je ljudstvo oboževalo. O njih so pisali, jih upodabljali na slikah in jih nagrajevali z zlatom.

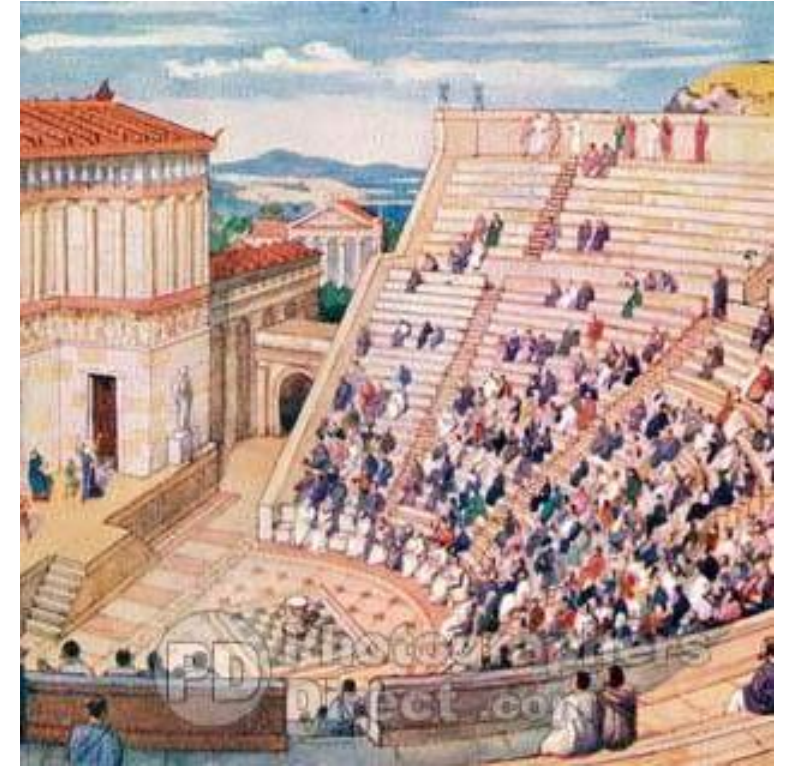
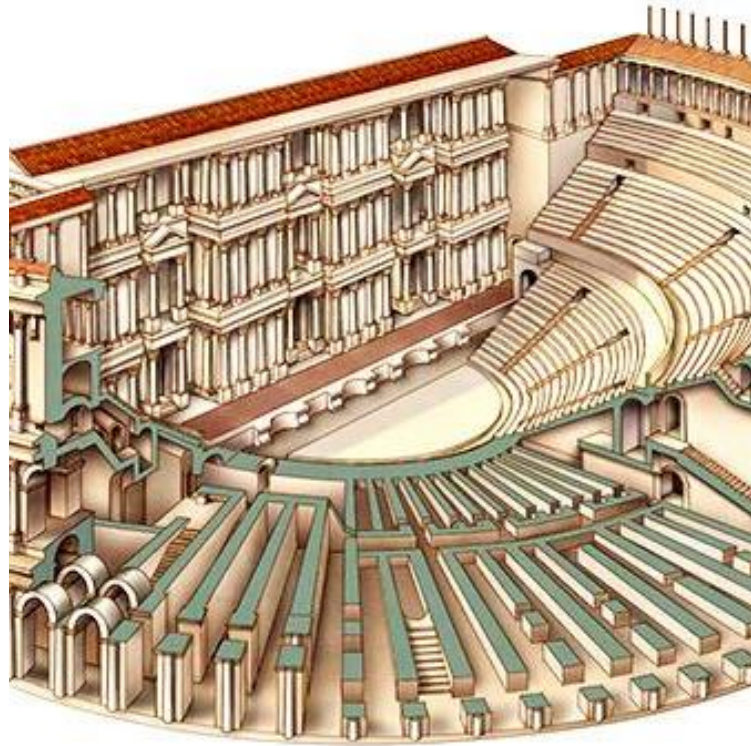
GLADIATORJI

- Kadar je gladiator obležal ranjen, je lahko zaprosil za milost. Cesar mu je imel pravico podariti življenje, a je to odločitev navadno prepustil gledalcem.
- Palec obrnjen navzgor je pomenil življenje.
- Palec obrnjen navzdol pa smrt.

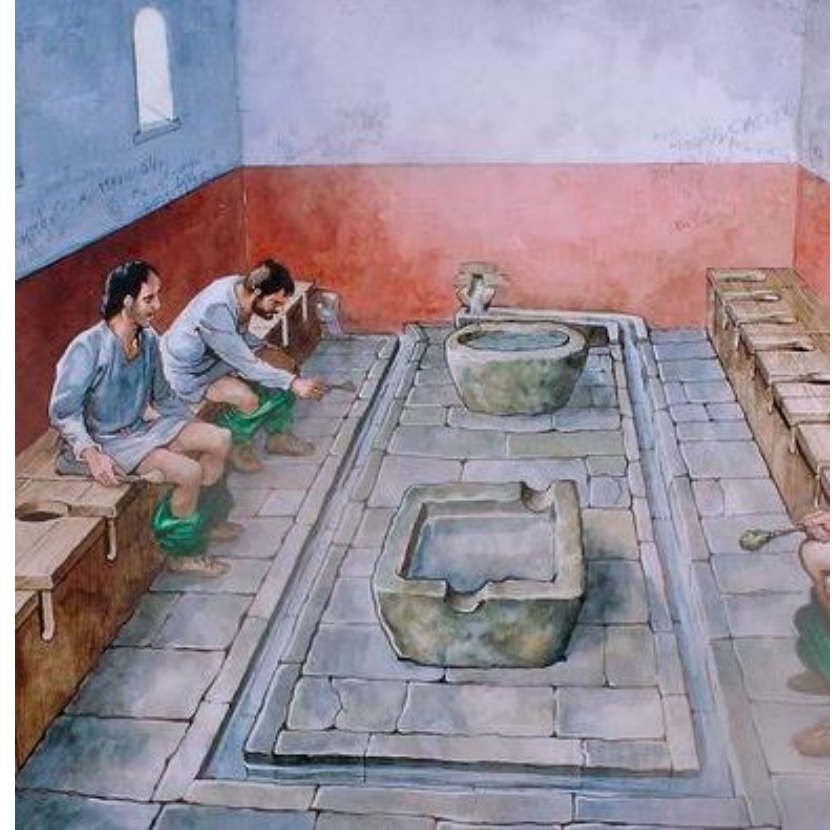
RIMSKI CIRKUS

- Ena od zabav Rimljanov je bil obisk hipodromov.
- "Circus maximus" je na kamnitih stopnicah sprejel 300.000 gledalcev, ki so spremljali igre, borbe in dirke z vozovi.

GLEDALIŠČE

- Rimljani so po grškem vzoru množično obiskovali gledališče.
- V gledališču so igrali le moški, ki so nosili maske.
- Ženske so lahko nastopale le v pantomimskih igrah.

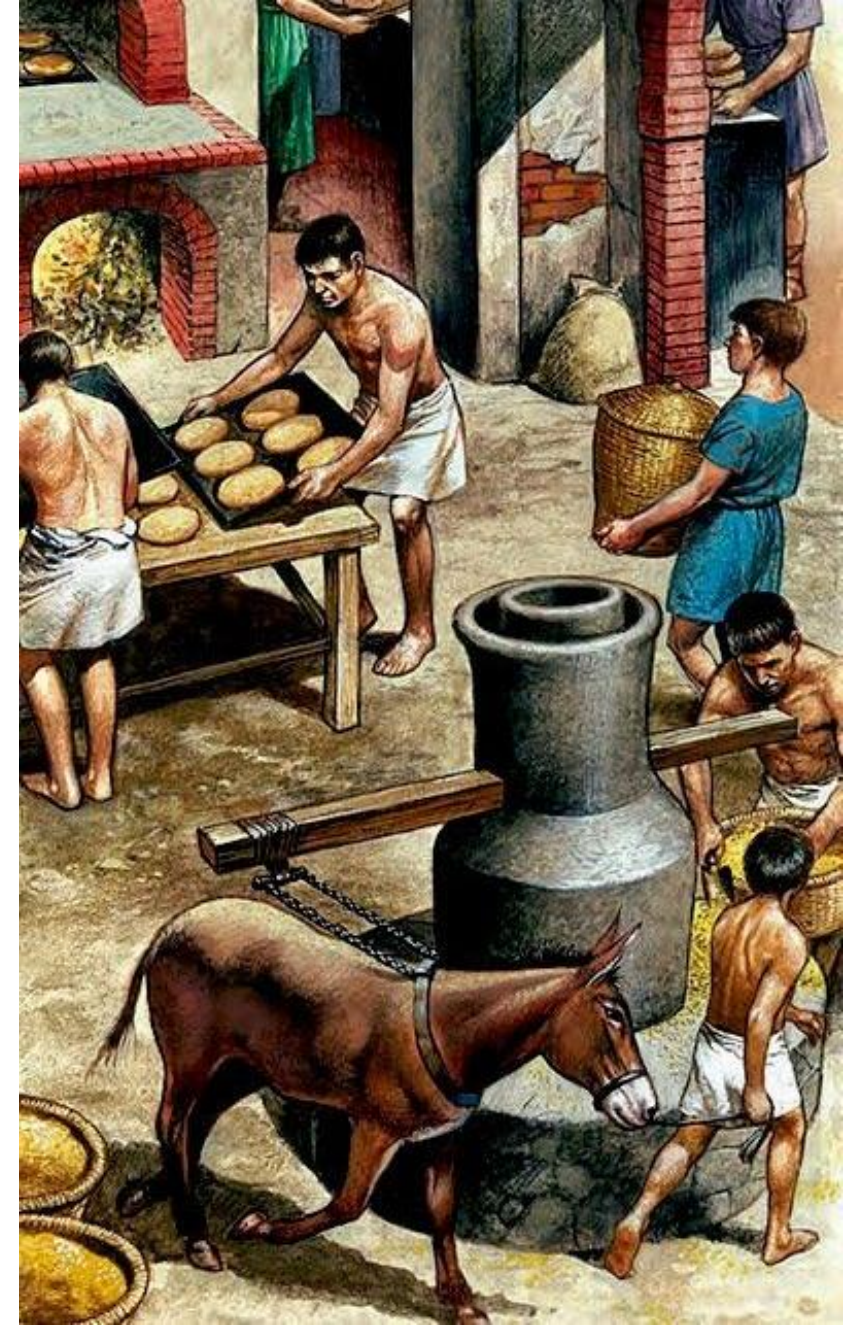
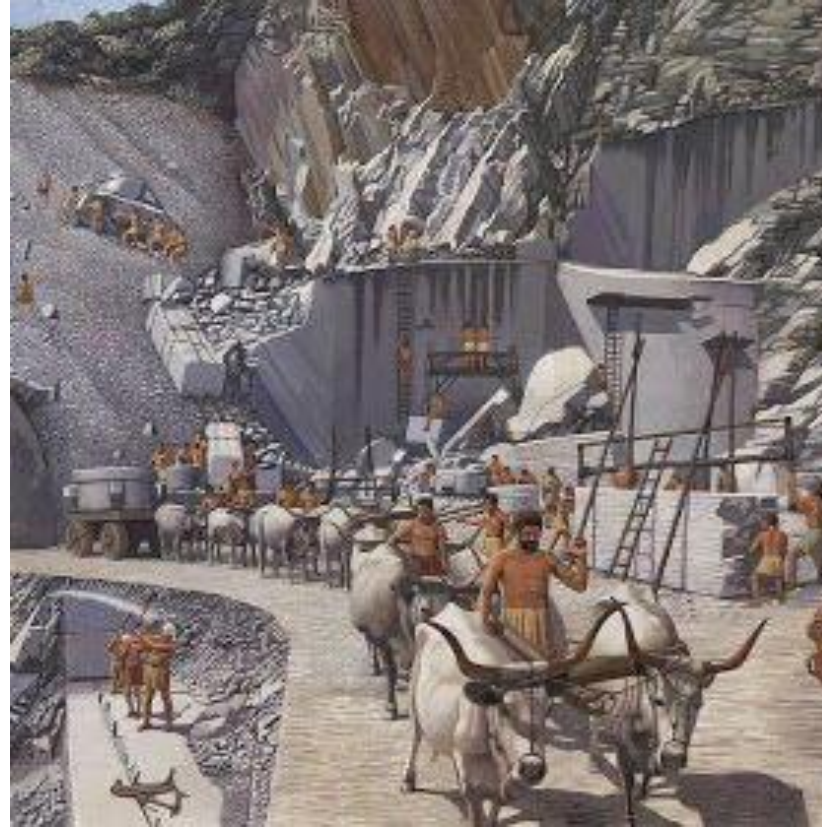
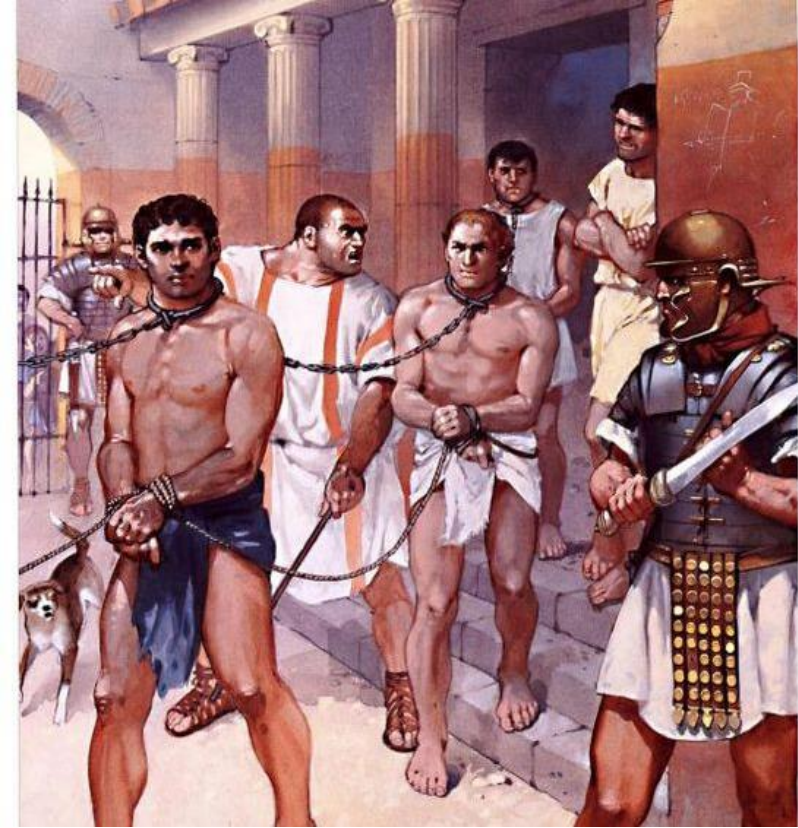
TERME IN STRANIŠČA

- Terme oziroma toplice so bile večinoma brezplačna zabava Rimljanov.
- Napajali so jih akvadukti.
- Družili so se tudi na straniščih, moški posebej, ženske posebej.

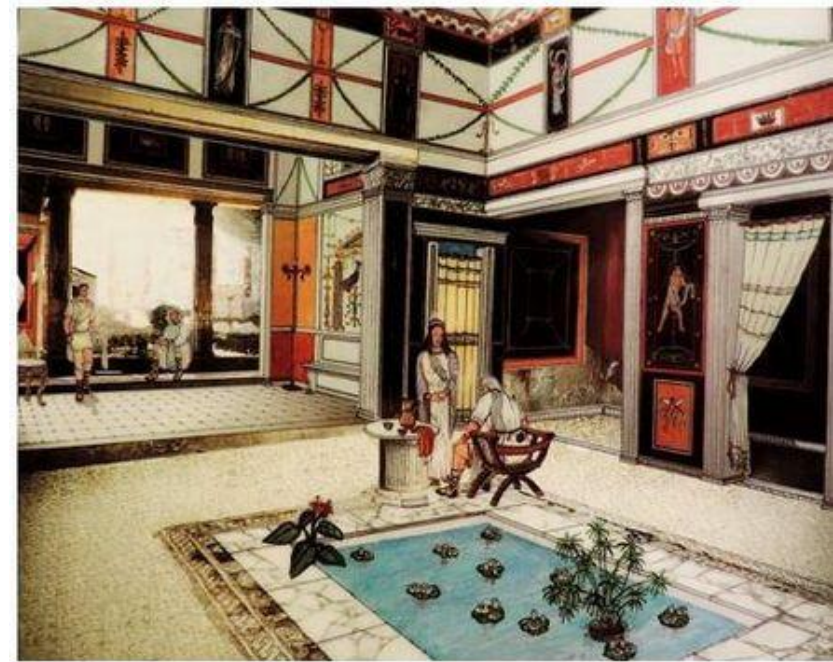
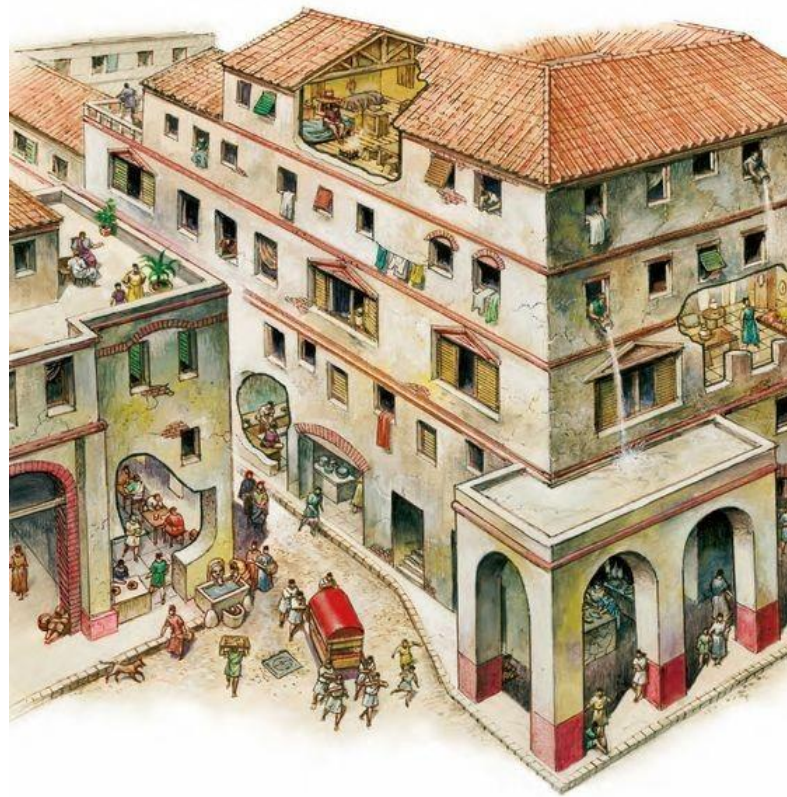
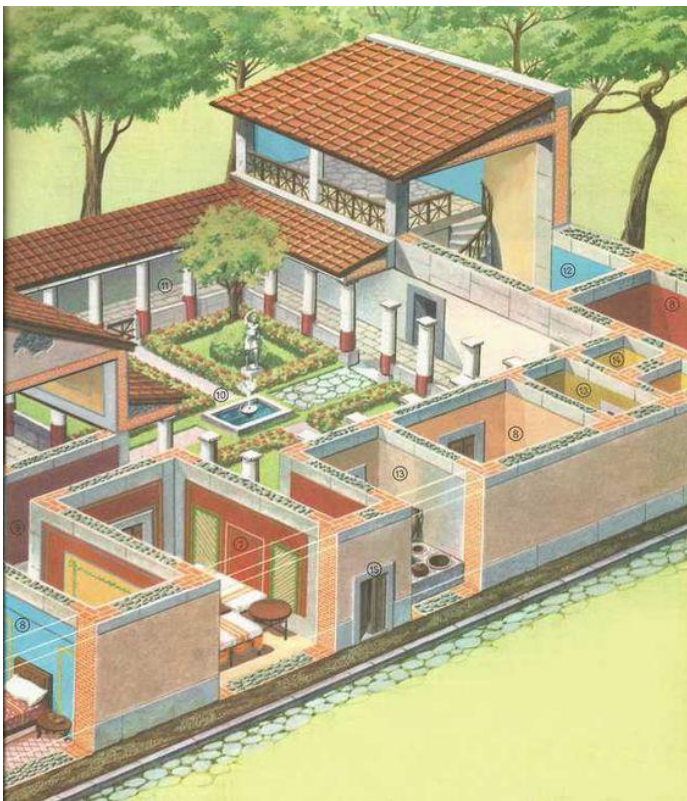
ŽENSKE V RIMSKI DRUŽBI

- Ženske so bile podrejene moškim in brez političnih pravic (niso smele voliti).
- Vodile so gospodinjstvo, skrbele za vzgojo otrok in imele nadzor nad hišnimi sužnji.
- Za razliko od Grkinj so se lahko udeleževale javnih prireditev.

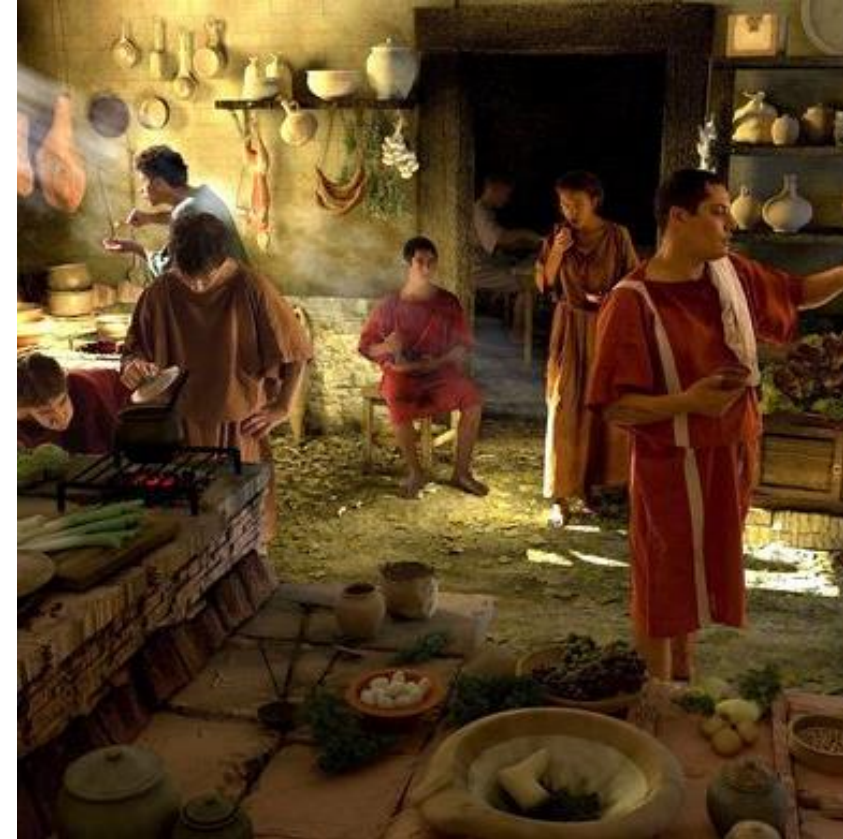
SUŽNJI

- Predstavljali so tretjino prebivalstva v državi.
- Po poreklu so bili največkrat vojni ujetniki, otroci sužnjev pa so podedovali položaj sužnja.
- Bili so lastnina, s katero so gospodarji prosto razpolagali.

DOMOVI RIMLJANOV

- Revni sloj je živel v večnadstropnih lesenih hišah.
- Bogati Rimljani so imeli razkošne vile; imele so velike vrtove, knjižnice in galerije slik. Bile so polne mozaikov in stenskih poslikav.
- Najbolj razkošne hiše so imele tudi svoje kopališče.

PREHRANA RIMLJANOV

- Prehrana Rimljanov je bila sestavljena predvsem iz kruha, mesa, zelenjave, sadja in različnih oreškov.
- Olive in olivno olje so bili pomemben del rimske prehrane.
- Glavni obrok je trajal lahko več ur. To je bil bolj družaben dogodek kot sam obed.
- Edini pribor je bil žlica, večinoma pa so jedli z rokami.

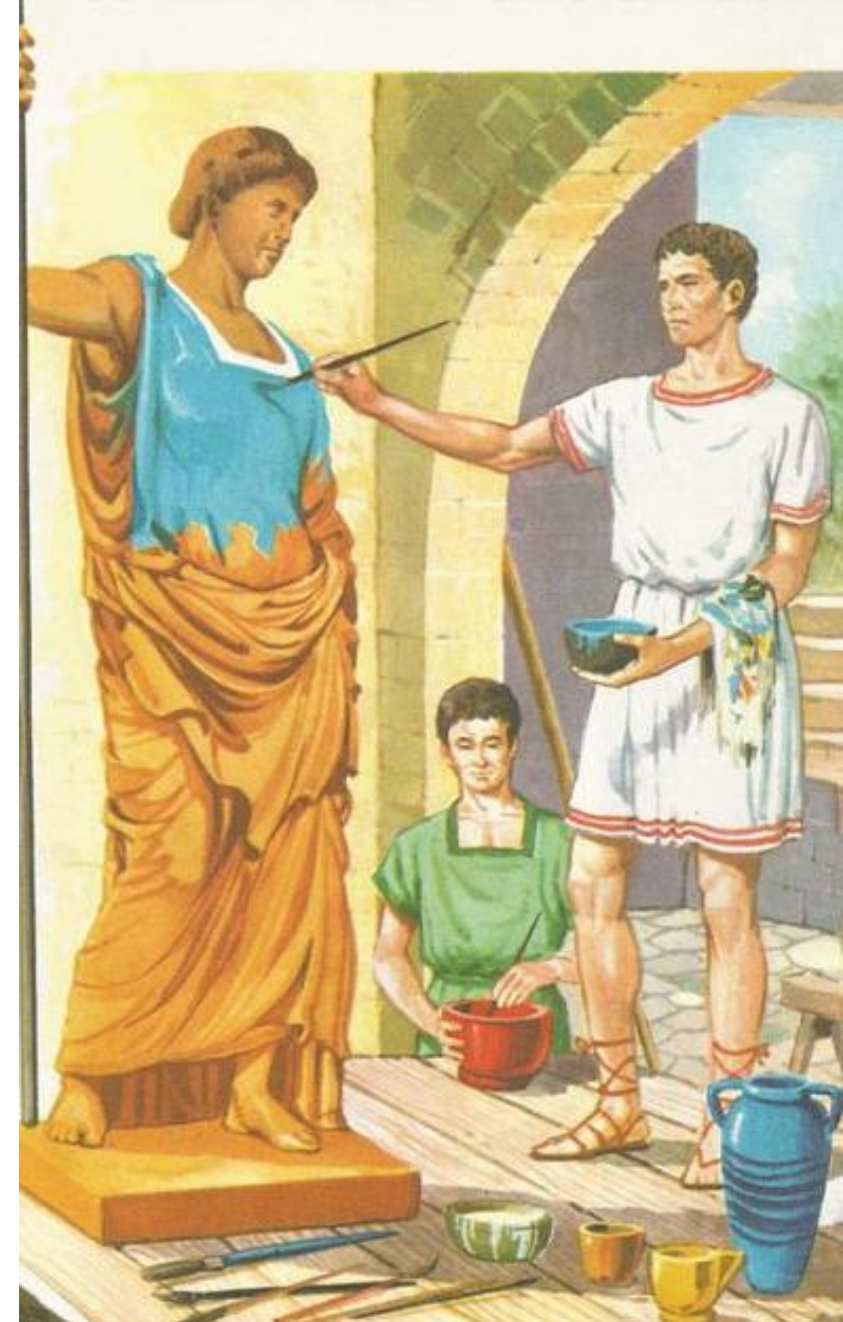
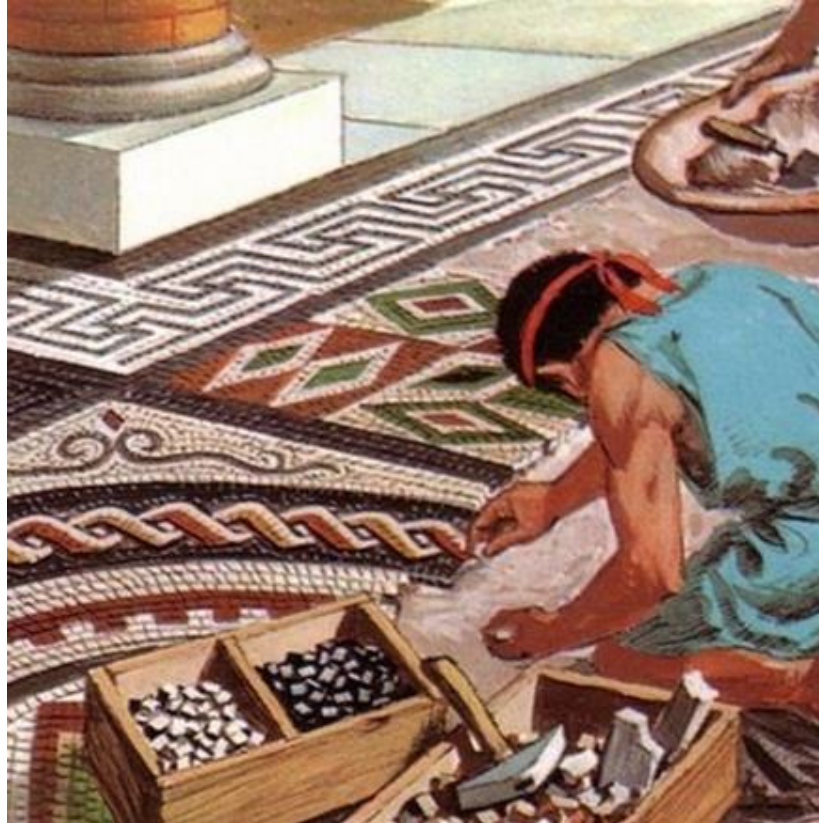
KAKO SO SE OBLAČILI

- Njihovo osnovno oblačilo je bila tunika - srajca brez rokavov, ki je segala do meč ali do kolen in je bila okrašena s škrlatno rdečim trakom. Preko tunik so nosili "togo" - široko belo volneno ogrinjalo.
- Najbolj pogosto obuvalo so bili nekakšni gležnarji ali sandali, ki so jih z usnjenimi trakovi zavezovali do kolen.

RIMSKA KULTURA

- Grško - rimska kultura je temelj vse evropske kulture.
- Latinščino, ki so jo govorili v rimskem imperiju, so uporabljali plemiči in duhovniki še dolgo po propadu imperija. Iz nje so se razvili mnogi moderni jeziki (italijanščina, francoščina, španščina ...).

RIMSKA UMETNOST

- Rimljani so bili dobri kiparji.
- Izdelovali so lepe mozaike.

RIMSKA PISAVA IN ŠTEVILKE

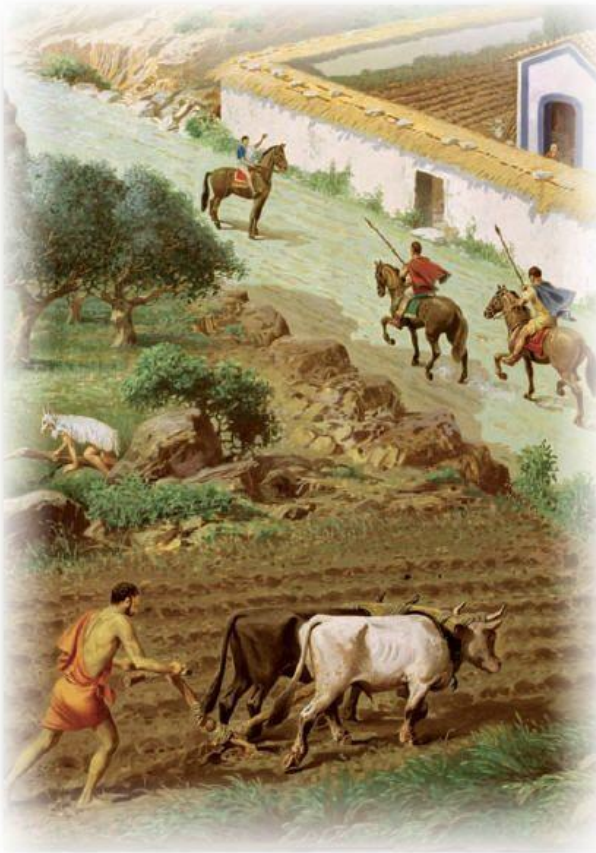
I	II	III	IV	V
1	2	3	4	5
VI	VII	VIII	IX	X
6	7	8	9	10
XX	XXX	XL	L	LX
20	30	40	50	60
LXX	LXXX	XC	C	CC
70	80	90	100	200
CCC	CD	D	DC	DCC
300	400	500	600	700
DCCC	CM	M	MM	MMXVI
800	900	1000	2000	2016

- Rimljani so razvili preprosto pisavo – latinico, ki jo danes uporablja večji del sveta.
- Vse do srednjega veka so bile v uporabi rimske številke.

RIMLJANI NA SLOVENSKEM OZEMLJU

- Prihod pred približno 2000 leti
- Naše ozemlje postane del rimske države.
- Prinesejo svoj jezik - latinščino in pisavo - latinico.

RIMLJANI NA SLOVENSKEM OZEMLJU

- Rimljani prinesejo še:
- novosti v prehrani in obdelovanju zemlje;
- gradnjo cest in mest;
- rimske številke;
- krščansko vero...

CELJE

LJUBLJANA

PTUJ

RIMSKA MESTA NA OZEMLJU SLOVENIJE (ostanki)

- Emona (Ljubljana)
- Celeia (Celje)
- Poetovio (Ptuj)
- Nauportus (Vrhnika)

VRHNIKA

OSTANKI RIMSKE EMONE

- Arheološki park Emona
- Obzidje Emone
- Krstilnica

VIRI IN LITERATURA

- <https://www.rtvsllo.si/kultura/novice/mit-in-resnicnost-anticne-emone/230390>
- <http://zgodovina.si/zgodovina-starega-egipta-od-prvih-kmetovalcev-do-velike-piramide/>
- <https://wannabemagazine.com/istorija-mode-stari-rim/>
- <https://www.entreletras.eu/index.php/temas/1198-las-cartillas-agrarias-en-la-crisis-del-antiguo-regimen.html>
- <http://www2.arnes.si/~ssmpese/i/Informatika1/ProjNaloga1/ObjaveNaWWW/KakoSoZiveliVRimuSM.pdf>
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Latin%C5%A1%C4%8Dina>
- https://dijaski.net/gradivo/zgo_ref_sostvo_in_prve_akademije_01
- <https://www.noviglas.eu/danes-je-veliki-cetrtek-2/>
- http://stres.a.gape.org/skrb_za_genom/SETH/seth.htm
- <https://www.rtvsllo.si/kultura/drugo/dva-tisoc-let-emone-dobro-naoljenega-rimskega-stroja/325943>
- <https://sites.google.com/site/staririmljani3011/jela>
- <http://www.primavoda.si/voda-v-ljubljani/rimska-emona>
- <https://www.ptuj.info/blog/vivat-poetovio/>

VIRI IN LITERATURA

- <https://www.vrhnika.si/?m=content&id=7263>
- Zupančič, D. (2008). Rimljani. PPT
- <https://sites.google.com/site/rimljani123/rimska-vojska>
- <https://sites.google.com/site/vseorimskivojski/home/v-o-j-a-k-i/oblegovalno-orožje>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Rimski_triumf
- <https://www.delo.si/druzba/trip/zgodovinski-tematski-park-dokoncne-zmage-rima-nad-galci.html>
- https://sl.wikipedia.org/wiki/Rimska_vila
- <https://www.pinterest.com/pin/774548835891466607/>
- <http://romewiki.wikifoundry.com/page/Housing+in+Ancient+Rome>
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Antika>
- <https://sites.google.com/site/projektemona/o-emoni/zivljenje-emoncev>
- <https://www.petraskarja.com/dajte-jim-kruha-igre/>